

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

*str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova*

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII
din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională
și articolele 38 alin.(l) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale
nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

pentru controlul constituționalității Legii nr.235/2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr.807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015

I. AUTORII SESIZĂRII

Vlad Batrîncea, Corneliu Furculiță, Bogdat Țirdea, Petru Burduja

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

Parlamentul Republicii Moldova

Republica Moldova

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are drept scop controlul constituționalității Legii nr.235/2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr.807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015

III. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

A priori, merită a fi readusă în lumina geneza evenimentelor care au stat la baza adoptării Legii nr.235/2016, prin care a fost pusă o sarcină pecuniară disproporționată și nejustificată pe fiecare dintre cetățenii Republicii Moldova.

Astfel, la 7 noiembrie 2014, Comitetul Național de Stabilitate Financiară a propus acordarea de către Banca Națională a unor credite de urgență în sumă de până la 9500 milioane lei către băncile licențiate în vederea asigurării stabilității sistemului financiar și emiterii garanțiilor de stat pentru garantarea creditelor de urgență acordate de Banca Națională a Moldovei. Statutul și componența nominală a Comitetului Național de Stabilitate Financiară în perioada respectivă era reglementat prin Hotărârea Guvernului nr.449 din 2 iunie 2010.

În consecință, la 13 noiembrie 2014, Guvernul Republicii Moldova a adoptat, în baza propunerii Comitetului Național de Stabilitate Financiară menționate *supra*, Hotărârea nr.938 cu privire la asigurarea stabilității macroeconomice în contextul conjuncturii regionale, prin care a împuternicit Ministerul Finanțelor să emită, în numele Guvernului, Garanția de stat pentru creditele de urgență în sumă de până la 9500 milioane lei acordate de Banca Națională băncilor licențiate.

Astfel, la 17 noiembrie 2014, Ministerul Finanțelor a emis, în numele Guvernului, Garanția de stat nr.807 pentru acordarea creditelor de urgență de către Banca Națională băncilor licențiate în sumă de 9500 milioane lei. Or, Banca Națională a Moldovei, al cărei capital autorizat este deținut exclusiv de către

statul Republica Moldova, a deschis în baza Garanției de stat nr.807 din 17 noiembrie 2014 linii de creditare pentru trei bănci comerciale, după cum urmează: „Banca de Economii” S.A. (5273,2 milioane lei); BC „Banca Socială” S.A. (2807,8 milioane lei); B.C. „Unibank” S.A. (1353,5 milioane lei).

Pe 30 martie 2015, Guvernul a adoptat Hotărârea nr.124 cu privire la asigurarea stabilității sistemului bancar din Republica Moldova, prin care a împuternicit Ministerul Finanțelor să emită, în numele Guvernului, Garanția de stat pentru creditele de urgență în sumă de până la 5340 milioane lei acordate de Banca Națională băncilor licențiate.

La 1 aprilie 2015, Ministerul Finanțelor a emis, în numele Guvernului, Garanția de stat nr.101 pentru acordarea creditelor de urgență de către Banca Națională băncilor licențiate, în sumă de 5340 milioane lei.

În baza Garanției de stat nr.101 din 1 aprilie 2015, Banca Națională a deschis linii de creditare pentru băncile comerciale, după cum urmează: „Banca de Economii” S.A. (4000,0 milioane lei); B.C. „Unibank” S.A. (970,0 milioane lei).

În cele ce urmează, la 3 octombrie 2016, prin angajarea răspunderii Guvernului, a fost adoptată Legea nr.235 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr.807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015, prin angajarea răspunderii Guvernului față de Parlament.

Respectiva lege stabilea condițiile de emisiune a obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr.807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015, acordate Băncii Naționale a Moldovei de către Ministerul Finanțelor pentru garantarea creditelor de urgență. Or, în baza acestei legi, Ministerul Finanțelor a fost împuternicit să emită și să transmită Băncii Naționale obligațiuni de stat cu termen de scadență de până la 25 de ani, într-un volum total de până la 13583717000 de lei, cu rata efectivă a dobânzii de 5% anual.

La 4 octombrie 2016, Ministerul Finanțelor și Banca Națională au semnat, în baza articolului 2 alin.(7) din Legea nr.235 din 3 octombrie 2016, Acordul privind emisiunea și răscumpărarea obligațiunilor de stat în vederea executării obligațiilor Ministerului Finanțelor rezultate din garanțiile de stat, prin care au stabilit volumul emisiunii de obligațiuni, graficul de răscumpărare a obligațiunilor, periodicitatea plății dobânzilor aferente, precum și alte drepturi și obligații ale emitentului și deținătorului de obligațiuni.

Analizând comunicatele publice¹ de pe pagina Băncii Naționale a Moldovei, observăm caracterul mesajului prin care se încearcă justificarea respectivelor acțiuni. Or, Banca afirmă că:

„În cazul în care suma emisiunii monetare din care s-au achitat creditele de urgență nu ar fi fost acoperită prin active (de exemplu, valori mobiliare de stat), suma respectivă urma să fie trecută la pierderi ale Băncii Naționale a Moldovei. Ca urmare a acestei operațiuni, fondul general de rezervă al BNM ar fi înregistrat un nivel negativ de aproximativ 12 miliarde lei. De asemenea, atât valoarea capitalului statutar, cât și cea a activelor nete ale Băncii Naționale ar fi fost negative.

---

¹ <https://www.bnm.md/ro/content/despre-garantiile-guvernului-convertite-datorie-publica>

Decapitalizarea unei bănci centrale poate avea un șir de consecințe foarte grave, printre care menționăm:

- *Compromiterea credibilității băncii centrale. Diminuarea activelor nete ale băncii centrale, comparativ cu obligațiunile monetare, afectează negativ credibilitatea băncii, creând reticență pentru deținerea activelor financiare emise/garantate de banca centrală, inclusiv pentru moneda națională.*

- *Periclitarea independenței financiare și instituționale. Decapitalizarea va impune banca centrală să-și ajusteze activitățile operaționale, cu scopul identificării surselor adiționale de finanțare a cheltuielilor și formare a profitului, ceea ce poate avea efecte negative asupra bunei funcționări a băncii centrale ca instituție și asupra independenței financiare și instituționale a acesteia față de organele centrale de stat.*

- *Reținerea finanțărilor externe din partea partenerilor externi de dezvoltare, donatorilor și organizațiilor financiare internaționale. În cazul unei bănci centrale cu o independență scăzută, partenerii externi vor fi mai reticenți în extinderea finanțărilor în Republica Moldova, și anume până la soluționarea capitalizării băncii centrale.*

- *Incapacitatea derulării unei politici monetare adecvate. Astfel, capitalizarea suficientă constituie baza financiară a implementării unei politici monetare eficiente. Incapacitatea derulării unei politici monetare adecvate urmează să se răsfrângă negativ asupra atingerii obiectivului fundamental de menținere a stabilității prețurilor, propulsând, totodată, așteptările inflaționiste.”*

Un alt argument expus pe pagina Băncii Naționale, care nu se încadrează cel puțin în conceptul pertinentei este următorul:

„În cazul, dacă din diverse motive Guvernul nu ar putea îndeplini obligațiunile luate la acordarea garanției, ar trebui să se anunțe default-ul tehnic (incapacitate de plată) al statului la garanția respectivă. Acesta ar fi un semnal foarte îngrijorător pentru partenerii de dezvoltare, investitorii străini și populație, creând dubii privind capacitatea și intenția Republicii Moldova de a-și onora obligațiunile financiare, și ar putea duce la sistarea sau suspendarea mai multor finanțări și investiții, scăderea ratingului de țară și înrăutățirea condițiilor de atragere a finanțărilor interne și externe pe viitor.

În același timp, aceasta ar duce și la necesitatea recapitalizării Băncii Naționale din contul Guvernului. Conform Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei (art. 19), capitalul statutar al BNM reprezintă suma capitalului autorizat și a fondului general de rezervă. Capitalul statutar este dinamic și se formează din profitul anului disponibil pentru distribuire și/sau din contribuțiile Guvernului, până când mărimea acestuia va atinge 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale.”

În consecință, efectele juridice ale Legii nr.235/2016, impun sarcini pecuniare și temporale extinse. Or, potrivit autorilor legii criticate, durata de 25 de ani a fost stabilită urmărindu-se echilibrul între presiunea anuală suplimentară care poate fi suportată de bugetul de stat și în același timp stingerea cât mai rapid posibil a acestor obligații.

Astfel, la momentul adoptării Legii nr. 235 din 3 octombrie 2016 nu s-au luat în considerare urmările economice ale procedurii de emitere și stingere a obligațiilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în fața Băncii Naționale a Moldovei.

În art. 2 alin. (4) din Legea sus menționată este stabilit clar că: „Obligațiunile de stat vor fi emise la valoarea nominală, la rata fixă a dobânzii, pe termene de pînă la 25 de ani, în volum total de pînă la 13583717000 lei, cu rata efectivă a dobânzii de 5 la sută”.

Având în vedere cotele procentuale ce urmează a fi achitate, suma totală pentru acoperirea obligațiilor de stat va depăși 25 miliarde lei, adică aproape de 2 ori mai mult decît costul nominal al obligațiilor de stat.

Astfel, Legea nr. 235 creează o sarcina suplimentară considerabilă asupra bugetului de stat.

Deși emiterea și stingerea obligațiilor de stat se propune a fi realizate în termen de 25 de ani, cheltuielile bugetare pentru stingerea lor vor crește în fiecare an. Decuparea surselor bugetare substanțiale pentru răscumpărarea obligațiilor de stat impune limite pentru cheltuieli bugetare în baza altor articole, inclusiv cel social, influențând astfel negativ atingerea scopurilor prioritare propuse pentru dezvoltarea social-economică și politica bugetară.

Emiterea obligațiilor de stat pe o sumă ce depășește 13 miliarde lei și transmiterea acestora către Banca Națională a Moldovei au condus la creșterea datoriei de stat.

În subsidiar, legea criticată instituie și un mecanism camuflat al dobînzilor, or, conform anexei legii, în primul an volumul banilor vărsați din bugetul național în conturile BNM va fi de 50 de milioane de lei, urmînd să crească, de la an la an, pînă la 390 de milioane în al zecelea an, 840 de milioane în al douăzeci-lea și 1,05 miliarde în ultimul an. De asemenea, în creștere față de primii ani va fi și rata dobânzii. Dacă în primii nouă ani aceasta va fi de 1,4%, atunci în următorii 16 ani dobînda va constitui 5,3%.

În plus, autorii legii menționau cu vehemență faptul că „Deși legea pentru care Guvernul și-a angajat răspunderea stabilește că cele 13,5 miliarde vor fi achitate din bugetul de stat, guvernarea dă asigurări că această sumă ar putea să scadă odată ce o parte din bani vor fi recuperați de la cei care se fac vinovați de furturile din cele trei bănci.”. În acest sens, este bine cunoscut faptul că o parte din active au fost recuperate, astfel încît suma fraudei urma să scadă, iar în aceste condiții, cel puțin anexa legii criticate urma să fie ajustate în sensul unei progresii economice logice.

Prin urmare, dat fiind că legea criticată instituie sarcini pecuniare (contribuții bănești, taxe, tarife, obligații fiscale) v-om contura afectarea cadrului constituțional și în consecință caracterul neconstituțional al Legii nr.235/2016. Or, legea criticată creează un regim discriminatoriu, care favorizează debitorii instituțiilor publice și conferă o protecție sporită proprietății private a instituțiilor publice, în dauna altor subiecte de drept titulare de creanțe certe, lichide și exigibile.

Pornind de la caracterul autonom al noțiunii utilizate de Convenție și de protocoalele sale adiționale, Curtea a extins noțiunea de „bun”, în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1, la situații în care apar puse în discuție anumite interese economice ale unui subiect de drept, persoană fizică sau juridică.

Curtea a amintit că un reclamant nu poate invoca încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 decît în măsura în care deciziile pe care le critică se referă la „bunurile” sale în sensul acestei dispoziții. Noțiunea de „bunuri” poate acoperi atât „bunurile actuale”, cât și valorile patrimoniale,

înțelegându-se prin aceasta creanțele în virtutea cărora reclamantul poate pretinde că are cel puțin o „speranță legitimă” de a obține exercițiul efectiv al unui drept de proprietate.

Curtea a amintit că noțiunea de „bunuri”, conținută de art. 1 din Protocolul nr. 1 poate acoperi atât „bunurile actuale” cât și valori patrimoniale, inclusiv creanțe în baza cărora reclamantul poate pretinde să aibă cel puțin o „speranță legitimă” pentru a obține utilizarea efectivă a unui drept de proprietate.

Din considerentele respective, apreciem că sarcina pecuniară care revine cetățenilor Republicii Moldova, este în contradicție cu prevederile art. 9 și art.46 din Constituție în sensul după cum urmează:

După cum bine se cunoaște, în sensul art.9 din Legea Supremă sunt materiale bunurile posibile de reală apropiere, evaluabile în bani, al căror conținut, a căror valoare și ale căror caracteristici sunt ușor sesizabile. În categoria bunurilor materiale intră: mijloacele de producție, pământul, subsolul, apele, regnul vegetal și regnul animal, clădirile, utilajele, obiectele culturii materiale și spirituale, **banii**, hârtiile de valoare, mijloacele locale de transport și de telecomunicații, alte bunuri necesare pentru satisfacerea cerințelor individuale ale persoanei.

Totodată, textul în cauză exprimă și un alt principiu fundamental al unui stat de drept, și anume – interzicerea interzicerea impunerii considerentelor economice, astfel încât să se creeze situații și condiții ce le-ar dezavantaja unele categorii de persoane și ar avantaja pe altele, pornind de la posibilitățile patrimoniale de care dispun și care le creează astfel de situații și posibilitățile diferite de realizare a drepturilor și libertăților fundamentale.

Printre aspectele dreptului al proprietate privată, Comisia și Curtea Europeană a Drepturilor Omului au evidențiat necesitatea existenței unui echilibru între exigențele interesului general și imperativul de a respecta bunurile persoanei.

Conform alin. (1) al art. 46 din Constituție, dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Prevederea evidențiază: 1) conținutul dreptului la proprietate privată; 2) garantarea dreptului de proprietate și a creanțelor asupra statului.

Stipularea garantării creanțelor asupra statului constituie expresia principiului fundamental de drept civil statul este întotdeauna solvabil și stabilește, totodată, că orice împrumut sau credit public este garantat de stat. Garanția enunțată privește orice fel de proprietate privată (mobiliară, imobiliară, industrială) și se răsfrânge asupra dezmembrămintelor proprietății și asupra drepturilor reale: fructele, veniturile, concesiunea etc.

Or, avantajul dreptului de proprietate trebuie să fie mai mare decât dezavantajul ce se produce prin realizarea sarcinilor impuse proprietății și proprietarului; realizarea sarcinilor în cauză trebuie să respecte principiul proporționalității, stabilit de art. 54 alin. (2) din Constituție, și astfel, sarcinile ce grevează proprietatea trebuie să fie proporționale cu situația care le determină.

În acest sens, și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care în Hotărârea din 23 februarie 2006, pronunțată în Cauza Stere și alții împotriva României a statuat că un stat contractant, mai ales atunci când elaborează și pune în practică o politică în materie fiscală, se bucură de o marjă largă de apreciere, cu condiția existenței unui „just echilibru” între cerințele interesului general și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale omului (paragrafele 50 și 51).

De asemenea, în Hotărârea din 4 septembrie 2012, pronunțată în Cauza Dumitru Daniel Dumitru și alții împotriva României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că „legiuitorul trebuie să dispună, la punerea în aplicare a politicilor sale, mai ales cele sociale și economice, de o amplă marjă de apreciere pentru a se pronunța atât asupra existenței unei probleme de interes public care necesită un act normativ, cât și asupra alegerii modalităților de aplicare a actului. Curtea respectă modul în care acesta concepe imperativele de interes general, cu excepția cazului în care hotărârea se dovedește lipsită în mod vădit de temei rațional” (paragraful 41).

Totodată, merită să anticipăm argumentele autorului legii criticate, prin care ultimul ar justifica necesitatea adoptării legii pentru restituirea depozitelor în condițiile plafonului de garantare. Un asemenea argument este impertinent prin prisma faptului că garanția creditorului constă în faptul că **statul este solvabil**, chiar dacă plata datoriilor sale este posibil să fie eșalonată în funcție de resursele bugetare disponibile într-un anumit an.

Prin prisma respectivei logici, statul nu este aurotizat să transfere obligațiile sale pecuniare pe umerii cetățenilor.

Prin urmare, pe plan intern, Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994, include proprietatea privată în drepturile fundamentale ale omului (art. 46), proclamă principiile fundamentale privind proprietatea, și anume – conform art. 9 din Constituția Republicii Moldova:

- proprietatea este publică și privată; ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale;
- **proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului;**
- piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază a economiei.

În Hotărârea nr.38/1999 Curtea Constituțională a statuat, **Art. 46** din Constituție garantează dreptul la proprietatea privată și protecția acesteia. Prin conținutul său el exclude posibilitatea îngădirii, prin utilizarea pîrghiilor economice și sociale, a dreptului la proprietatea privată. Consacrîndu-l ca instituție juridică și ca unul din drepturile fundamentale ale persoanei, dispozițiile acestui articol obligă statul și ceilalți titulari ai puterii publice să respecte proprietatea și să se abțină de la orice acțiune ce ar aduce atingere acestui drept.

În Hotărârea nr.19/2011, Curtea subliniază că marja de apreciere de care dispun statele presupune faptul că autoritățile naționale sînt mai în măsură să aprecieze unele situații și pot adopta acțiuni prin care

s-ar limita drepturile garantate, dar respectînd întotdeauna principiile legalității, proporționalității și legitimității scopului urmărit. În acest context, Curtea consideră că invocarea crizei economice sau a dificultăților financiare pentru restrîngerea drepturilor și libertăților fundamentale este inadmisibilă. Curtea notează că măsura de restrîngere a unor drepturi trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și să nu aducă atingere existenței dreptului sau a libertății.

Reiterînd, sub aspectul economic, proprietatea exprimă o relație de apropiere, de o însușire a premiselor materiale ale unui proces de producție. Cînd însușirea respectivă este ocrotită și garantată de către stat, proprietatea îmbracă un veșmînt juridic, devenind astfel și o categorie juridică. Sub aspectul juridic, proprietatea își găsește exprimarea atît în dreptul de proprietate, cît și în întregul sistem economic al societății. Or, după cum opinează doctrinarii, proprietatea este expresia supremă a accesului oamenilor la posesiunea, folosința și dispoziția bunurilor.

De altfel, în multiplele cauze asupra cărora sa pronunțat Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO), în special pe marginea încălcării art.1 al Protocolului 1 CeEDO, a statuat că situațiile respective prezumă o ingerință în dreptul la protecția proprietății. Or, în condițiile speței examinate, se atestă și faptul că cetățeanul Republicii Moldova poartă pe bună dreptate o povară individuală și excesivă, care conturează riscurile unei ingerințe în dreptul acestuia în valorificarea proprietății sale.

Subsidiar, legea criticată atestă abateri grave și de la principiile generale, așa cum sunt cele ale **accesibilității și previzibilității legii, potrivit cărora** caracterul public al normei în calitate de element intrinsec al juridicității sale, și care asigură claritatea conținutului ei, și îi conferă inteligibilitate, urmează a fi asigurat nu doar pentru specialistul în drept.

Iar, după cum afirmă doctrinarii, accesibilitatea este condiția imanentă a previzibilității: pentru a prevedea trebuie mai întîi să ai acces la suficiente și comprehensibile informații pertinente. Sintagma „accesibil și previzibil” evocă, astfel, un lanț causal *sui generis*. Respectiv, accesibilitatea și previzibilitatea nu sunt doar o categorie-pereche formală, ci o unitate dialectică.

Or, în multipla sa jurisprudență (*Sunday Times c. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (1979)*, *Rekvényi c. Ungariei (1999)*, *Rotaru c. României (2000)*, *Damman c. Elveției (2005)*, CtEDO a subliniat că „nu poate fi considerată „lege” decît o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și regleze conduita.

În paralel se atestă și afectarea principiului securității juridice, potrivit căruia cetățenii urmează a fi protejați „contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă s-o creeze”, așa cum afirmă doctrina. Totodată, CtEDO a subliniat în jurisprudența sa, cauza *Marcks împotriva Belgiei, 1979* importanța respectării principiului securității juridice, considerat ca fiind în mod necesar inerent atît dreptului Convenției, cît și dreptului comunitar.

Mai mult ca atît, legea criticată generează dubii și în ceea ce privește corespunderea sa cu principiile statuate în actele internaționale în materia drepturilor omului, fapt ce asigură un risc real al condamnării potențiale a Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Cadrul normativ pertinent

Constituția Republicii Moldova

Articolul 1 Statul Republica Moldova

(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

[...]

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4. Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7. Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 9. Principiile fundamentale privind proprietatea

(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.

Articolul 46. Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.

Articolul 127. Proprietatea

(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

(3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.

(4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

IV. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Urmare celor expuse, în conformitate cu prevederile art.1, 4, 7, 9, 46 și 127 din Constituția Republicii Moldova, ale art.4 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și ale art. 4, 38, 39 din Codul Jurisdicției Constituționale,

solicite Înaltei Curți:

1. Admiterea spre examinare și declararea admisibilă a prezentei sesizări;
2. Exercițarea controlului constituționalității și declararea drept neconstituțională a Legii nr.235/2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr.807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015

V. DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

VI. LISTA DOCUMENTELOR

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sînt exacte.

(Semnătura autorului sesizării)

Vlad Botneca
Secretariatul C. Constituționale
Bogdan Mădăruș
Petru Burduja